

4.6. Novogotické úpravy děkanského chrámu sv. Jana Křtitele ve Dvoře Králové nad Labem a činnost Jednoty pro jeho přestavbu v letech 1887–1901

Jiří Šul

Kostel sv. Jana Křtitele, v jádru gotická orientovaná trojlodní stavba síňového typu a nepravidelného půdorysu, vystavěná pravděpodobně po požáru města v roce 1345 někdy v druhé polovině 14. století, stojí na místě původního románského kostelíku. Svědčí o tom apsida, jejíž zbytek posloužil za základ pilíře ve východní stěně a jejíž základy objevil v roce 1911 spisovatel a městský archivář Josef Schulz.²⁷² Také nápadné zkosení severozápadního rohu kostela nahrává domněnce, že se stavitel gotického chrámu musel potýkat s nedostatkem místa při hradbách, protože na tomto místě původní románská stavba byla menších rozměrů.²⁷³ V severní straně kostela i jinde jsou zazděny kamenné fragmenty se zbytky románské výzdoby, použité z původního zdiva. Křížová klenba je nesena dvěma páry štíhlých a oblých sloupů na osmibokých soklech, pilíře nesou klínovitá žebra devíti křížových polí nasedající na stěnách na konzoly trojího druhu. K obdélnému, rovně zakončenému presbyteriu přiléhá ze severu sakristie.²⁷⁴

Roku 1450 byl kostel zničen požárem, následně opraven a znovu zaklenut. Kolem roku 1486 bylo nejspíše přestavěno presbyterium a 1588 přistavěna na jižní straně kostela před hlavním vchodem tzv. Dořina předsíň.²⁷⁵ Roku 1606 byla na jižní straně nákladem Jana Hartmana staršího z Hartensteinu zřízena kaple, určená ke sbírání milodarů,²⁷⁶ jež padla za oběť níže popsané přestavbě na sklonku 19. století.²⁷⁷ V roce 1644 byla navýšena věž kostela od římsy až po krytý ohoz, opatřený kuželkovitým zábradlím. Stavba byla následně zakryta stanovou střešou. Sanktusová věžička byla opravována v letech 1807, roku 1863 snesena a znovu vybudována. Do zinkové schrány v její špicí byl spolu s ukázkami platidel uzavřen starší dokument z roku 1807 a „na paměť budoucím“ přidány další z let 1827 a

²⁷² Státní okresní archiv Trutnov (dále SOKA Trutnov), fond Archiv města Dvůr Králové n. L., Pamětní kniha města Dvora Králové n. L. (tzv. Söllnerova kronika), s. 156. SCHULZ, Antonín: Průvodce Dvorem n. L. Dvůr Králové nad Labem 1921. s. 17–18.

²⁷³ POCHE, Emanuel: Soupis památek historických a uměleckých v okrese královédvorském. Praha 1937, s. 36–37. MUCHKA, Ivan – PETŘÍČEK, Václav – NEUBERT, Ladislav: Východní Čechy. Praha 1990, s. 109.

²⁷⁴ POCHE, Emanuel: c. d., s. 39–40.

²⁷⁵ SCHULZ, A.: c. d., s. 12.

²⁷⁶ Tamtéž. HALÍK, Tomáš: Dějiny Dvora Králové nad Labem. Dvůr Králové nad Labem 1926, s. 29–30.

²⁷⁷ POCHE, Emanuel: c. d., s. 36.

1863.²⁷⁸ Báň na věži kostela byla předělána roku 1835. Roku 1674 byl postaven nový barokní oltář a r. 1776 byl postaven kamenný kůr na čtyřech sloupech v místě staré dřevěné krucht. Z něj vede kamenný portál do věžní kobky, proslavené návštěvou Václava Hanky 16. září 1817 a nálezem tzv. Rukopisu královédvorského.

Městský kronikář Bedřich Söllner uvádí, že myšlenka na přestavbu kostela vzešla v roce 1870 nejen z důvodu zchátralosti stavby, ale i nutnosti lepšího protipožárního zabezpečení. Plány architekta a konzervátora pro severovýchodní Čechy Františka Schmoranze na přestavbu kostela sv. Jana Křtitele v duchu neogotiky z dubna 1872²⁷⁹ a původní rozpočet na 25 700 zlatých však zůstaly odloženy na obecním zastupitelstvu, protože za přednostní otázku bylo v té době považováno financování rozvoje českého školství. Dle Söllnera byl roku 1882 připevněn na věž kostela alespoň hromosvod.²⁸⁰

Vlastní historie spolku na renovaci kostela začíná 19. února 1887, kdy se v Občanské záložně ve Dvoře Králové nad Labem sešli na neformálním setkání zakládající členové Jednoty pro přestavbu chrámu Páně sv. Jana Křtitele.²⁸¹ Na další schůzi 23. března toho roku byly schváleny stanovy nového sdružení a 23. června 1887 došla jeho existence definitivního úředního povolení.²⁸²

První a nejdůležitější starostí spolkového výboru bylo sehnání dostatečně velké sumy peněz. K tomu, aby byli ke členství získáni movití příspěvatelé, bylo třeba dát Jednotě určitou společenskou prestiž. Zvolení císařovny a zároveň české královny Alžběty protektorkou nového spolku bylo

²⁷⁸ Městské muzeum ve Dvoře Králové n. L., fond Archiválie, listiny nalezené v menší makovici děkanského kostela, inv. číslo 5148. O nález listin při opravě kostela na sklonku 80. a začátku 90. let 20. století viz SCHWARZ, Jan: Historie ožila! In: Královédvorský zpravodaj, roč. 3/1990, č. 1, s. 17. SCHWARZ, Jan: Vzácný objev v sanktusové věžce děkanského kostela z roku 1807. In: Královédvorský zpravodaj, roč. 3/1990, č. 1, s. 2.

²⁷⁹ SOKA Trutnov, fond Archiv města Dvůr Králové nad Labem, plány architekta Františka Schmoranze na přestavbu kostela sv. Jana Křtitele z 20. 4. 1872 (dále jen Plány Fr. Schmoranze...), nezpracováno.

²⁸⁰ SOKA Trutnov, fond Archiv města Dvůr Králové nad Labem, Pamětní kniha města Dvora Králové n. L., s. 33, 86.

²⁸¹ SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu děkanského kostela Dvůr Králové nad Labem (dále též Jednota...), kart. 1, inv. č. 1.

²⁸² Dokument Jednota pro přestavbu Chrámu Páně z 13. 10. 1893, nalezený při opravě kostela v roce 1988. Listina je dnes uložena v Městském muzeu ve Dvoře Králové pod inv. č. 5108 a byla publikována v článku SCHWARZ, Jan: Přestavba kostela před sto lety. In: Dvůr Králové nad Labem. Vlastivědné čtení o našem městě i jeho okolí č. 1/1994, s. 18–20. Již 27. května 1887 byla výnosem zemského místodržitelství činnost spolku de facto povolena, jak vyplývá z listu C. K. okresního hejtmanství ve Dvoře Králové zdejšímu katechetovi Josefu Šrámkovi. Pouze byly ještě vyžádány ke schválení spolkové stanovy. SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu..., kart. 1, inv. č. 1 a 6.

podmíněno pravděpodobně historickou tradicí Dvora Králové jako králov-
nina věnného města (tato skutečnost je konečně obsažena i v jeho názvu).
Dotyčná na žádost Jednoty odpověděla kladně úřední cestou v srpnu 1888,
načež společně s protektorstvím poukázala částku 400 zlatých.²⁸³ Ještě
předtím byl ale spolkový výbor, složený z představitelů královédvorské spo-
lečenské elity, rozšířen v lednu 1888 o místní dámy.²⁸⁴

Zlomovým pro naplnění vlastního účelu spolku se však stal až rok 1892.
Nejprve byly na valné schůzi (25. března) provedeny volby do nového vý-
boru a vzápětí spolkové předsednictvo rozvinulo svou snahu k dalšímu usi-
lovnému získávání nových členů²⁸⁵ a finančních prostředků. V dopise krá-
lovéhradeckému biskupovi Josefu Janu Evangelistovi Haisovi z 1. června
1892 jej Jednota prostřednictvím královédvorské městské rady žádá o in-
tervenci k uvolnění finanční částky potřebné k přestavbě od „C. K. Vysoké
vlády“, konkrétně z důchodů Náboženské matice.²⁸⁶ Zároveň biskupovi zmi-
ňují svou šestiletou (!) činnost a oznamují že jejich jmění činí dosud 4 000
zlatých.²⁸⁷ Požadovaná částka byla odhadnuta na 30 000 zlatých, které
město Dvůr Králové v té době nemohlo poskytnout, neboť bylo zatíženo
významnými investicemi do školství, zejména na stavbu nové gymnaziální
budovy.

Pisatelé se snažili biskupa ve věci pohnout i poukazem na ohrožení
mravnosti a zbožnosti ve městě v důsledku obecného růstu chudoby a mi-
grace dělnictva. Za takové situace nemůže křesťanský svatostánek zvyšo-

vat hrozbu úpadku morálky a zbožnosti²⁸⁸ svou očividnou zchátralostí a
zastaralostí!²⁸⁹ Zvláště když si zdejší „izraelité“, mnohem méně početní,
nedávno vybudovali moderní synagogu.²⁹⁰

Agitace mezi obyvatelstvem a intervence na úřadech zřejmě vyzněla cel-
kem úspěšně, neboť na schůzi 11. 1. 1893 bylo jednomyslně usneseno započít
konečně s přestavbou děkanského kostela. První investice plynuly po zapo-
četí prací 10. dubna do generální rekonstrukce věže, již se mělo dostat zcela
jiné podoby, mimo jiné korunované umístěním transparentních hodin s ci-
ferníky na všech čtyřech světových stranách.²⁹¹ Pro potřebu jejich umístění
byly poopraveny Schmoranzovy plány. K drobným korekturám v plánech
došlo prý za spoluúčasti „pražského stavitele a architekta pana Mokra (!)“.
Zde se zřejmě jedná o architekta Josefa Mockera, známého gotizující do-
stavbou chrámu sv. Víta na Pražském hradě. Kromě změn v rozmístění
pater věže lze v plánech nalézt i další dodatečné úpravy na jiných místech,
vyznačené (jako předchozí) červenou tuší.²⁹² Nejpozoruhodnějším nálezem
při pořádání archivního fondu spolku byl soubor plánek s návrhy pro nové
pětiboké zakončení kněžiště a patrové navýšení sakristie pro „honoraci“,²⁹³

²⁸⁸ Městské muzeum ve Dvoře Králové n. L., fond Archiválie, inv. č. 5108. Dle doku-
mentu „Budoucím !“, nalezeného při opravě v makovicí věže kostela sv. Jana Křtitele
v roce 1888, bylo v době jeho sepsání (22. října 1893) ve Dvoře Králové asi 10 000 oby-
vatel – katolíků, 190 židů, 27 protestantů a pouhých 12 osob bez vyznání. I tak malý
počet „bezbožníků“ však místní věřící zřejmě znepokojoval.

²⁸⁹ SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu . . . , kart. 1, inv. č. 13. Dopis Městské
rady královéhradeckému biskupovi z 1. 6. 1892. Ve fondu se zachoval (kromě jiných) i
koncept téměř identické žádosti Jednoty biskupské konzistoři, aby poskytla peníze z Ná-
boženské matice, tentokrát jsou ale náklady na přestavbu odhadnuty již na 50 000 zla-
tých! (Tamtéž, inv. č. 17.) Dlužno podotknout, že padesátitisícový odhad se ve světle
účetní knihy Jednoty později ukázal být reálnějším. Viz SOKA Trutnov, fond Jednota
pro přestavbu . . . , kn. 1, inv. č. 22. Pokladní kniha Jednoty 1887–1901, s. 68.

²⁹⁰ Novostavba synagogy byla dokončena Židovskou náboženskou obcí v roce 1891 pod
vedením architekta Stanislava Franzena z Prahy. KEILOVÁ, Eva: Židovský textilní prů-
mysl a židovská obec ve Dvoře Králové nad Labem. Olomouc, 2000, s. 67. (rukopis
diplomové práce na Fil. fak. Univerzity Palackého v Olomouci)

²⁹¹ Městské muzeum ve Dvoře Králové n. L., fond Archiválie, listina Jednota pro pře-
stavbu chrámu Páně. inv. č. 5108.

²⁹² SOKA Trutnov, Archiv města Dvůr Králové nad Labem, Plány Fr. Schmoranze . . . ,
nezpracováno. Kromě úpravy vnitřku věže pro umístění hodin je v plánech doplněna
možnost zvětšit okno na západní straně vpravo v místech zbouraného schodiště a sou-
časné zkrácení plánované spojovací chodby na kruchtě. Zatímco z masy zdíva vystupující
krytá spojnice věže s trojlodím byla uskutečněna v nové verzi, okno zůstalo zachováno
v původní podobě. Lze očekávat, že další podrobnosti o podílu J. Mockera na plánech
přestavby kostela sv. Jana Křtitele mohou být uchovány v archivní pozůstalosti výše
jmenovaného nebo v pozůstalosti Františka Schmoranze v SOKA v Chrudimí.

²⁹³ SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu . . . , kart. 1, inv. č. 27.

²⁸³ SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu . . . , kart. 1, inv. č. 6. V dopise krá-
lovédvorského okresního hejtmána Jednotě ze 7. 8. 1888 se sděluje, že dle výnosu C. K.
místodržitelského praesidia v Praze ze 6. srpna 1888 císařovna protektorát přijala a pou-
kázala k spolkovým účelům uvedenou částku. Viz též: Městské muzeum ve Dvoře Králové
n. L., fond Archiválie, listina Jednota pro přestavbu chrámu Páně. inv. č. 5108.

²⁸⁴ Městské muzeum ve Dvoře Králové n. L., fond Archiválie, listina Jednota pro pře-
stavbu chrámu Páně, inv. č. 5108. Předsedou prvního výboru spolku byl starosta Josef
Moravec, místopředsedou továrník Alois Zlatník, jednatelem učitel Jan Tysovský a po-
kladníkem městský důchodní Josef Umlauf. Ve výboru zasedali i dva zástupci delegovaní
městským zastupitelstvem.

²⁸⁵ O podmínkách členství ve spolku vypovídá tištěná výzva „Katolíci!“ z ledna 1889.
SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu . . . , kart. 1, inv. č. 3.

²⁸⁶ SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu . . . , kart. 1, inv. č. 13. Dopis Městské
rady ve Dvoře Králové královéhradeckému biskupovi z 1. 6. 1892. Biskup Hais však již
21. 10. 1892 zemřel a jeho nástupcem byl jmenován v prosinci téhož roku Edvard Jan
Nepomuk Bryňých. Viz Děkanský úřad ve Dvoře Králové, Památní kniha čís. III (1836–
1956), s. 150.

²⁸⁷ Městské muzeum ve Dvoře Králové n. L., fond Archiválie, listina Jednota pro pře-
stavbu chrámu Páně. inv. č. 5108. Dokument uvádí, že „do 25. března 1892 činil příjem
spolkový 2 829 zl. 74 kr.“ Za pouhý rok pak prý „vzrostlo jmění spolkové o celé 4 000
zlatých“.

na jejichž realizování s nejvyšší pravděpodobností prostě nezbyly peníze.²⁹⁴ První stavební sezóna byla završena v polovině října 1893 vztyčením bány s křížem, v níž byl kromě dalšího uschován dokument, jenž je prvořadým pramenem informujícím o dosavadní činnosti Jednoty. Do pouzdra uvnitř bány byly vloženy i fotografie členů spolku.²⁹⁵ V té době disponovala Jednota pro přestavbu sumou 9 309 zlatých, z nichž dosud vydala 4 642 zl. Stavbu od počátku vedl městský stavitel Edvard Thym a hlavním dohlížitelem se stal až do svého skonu (28. 10. 1895) „městský radní stavebný“, tedy obchodník Jan Janke.

Následujícího roku (1894) byly osazeny na věži kostela hodiny se čtyřmi skleněnými ciferníky. Nejprve ale bohužel povstalo kvůli objednavce těchto hodin hluboké rozladění uvnitř spolku. Bylo způsobeno útokem „hodináře měšťana“ Karla Šulce. Ten zpochybnil renomé a finanční výhodnost nabídky jindřichohradecké firmy Martin Rezek (bratr historika a politika Antonína Rezka), které tuto zakázku zadal k tomu zmocněný předseda spolku Alois Zlatník.²⁹⁶

Pro nedostatek peněz musely být v několika případech původní smělé stavební plány zredukovány. Naštěstí však, přinejmenším v počátcích, „veškeré dříví (rozumí se dřevo na lešení – pozn. autora) a kámen ku stavbě věnovala zdarma slavná obec“ a dovoz stavebního materiálu zajistili bezplatně různí dobrovolníci – majitelé povozů ze Dvora Králové, Novolesu, Filířovic a Verdeku.²⁹⁷ Část nákladů byla pokryta prodejem starého dříví ze střešních krovů.²⁹⁸ Později se již finanční situace spolku natolik zkomplikovala, že Jednota často splácela své dluhy se značným zpožděním.²⁹⁹

Přesto úsilí jejich členů o získání finančních obnosů, jež je zdokumentováno nejnázorněji v letech 1893–1894, nepolevilo³⁰⁰ a přineslo i některé

kuriózní příspěvky. Pozoruhodným ziskem se jeví 100 zlatých darovaných rumunským králem Karlem I.,³⁰¹ zatímco například k německému císařskému páru se žádost ani nedostala.³⁰² Můžeme si přitom klást otázku, zda členové Jednoty v době probíhajícího nacionálního boje skutečně nainvzně doufali v zainteresovanost německého císaře na opravě katolického kostela v českém městě na národnostním pomezí.³⁰³ Naproti tomu určitou roli v nadějích spolku tehdy hrála obecně známá slabost německé císařovny pro mecenášství církevních staveb. Spolkový výbor apeloval též na své německé spoluobčany argumentujíc, že nacionalismus musí v tomto případě ustoupit ušlechtilé myšlence zvelebení Chrámu Páně a hrál pochopitelně zároveň na strunu lokálního patriotismu.³⁰⁴ Z dalších oslovených osob přispěli četní dárci z řad zemské šlechty,³⁰⁵ něco peněz plynulo Jednotě i z odkazů v závětech.

Přestavba věže 1893–1894 přinesla její zvýšení o další patro a zgotizování, opatření visutým kamenným ochozem a vysokou stanovou střechou. Celkově byla věž zvýšena na 64 m.³⁰⁶ Bylo odstraněno schodiště na jižní straně věže a na místě jiného na západní straně bylo zřízeno novogotické šnekové.³⁰⁷ Roku 1895 bylo zastřešeno trojlodí a 1897 kněžiště novou břidlicovou krytinou namísto šindelové. Zároveň byla zbořena v červenci 1897 tzv. Hartmanova kaple na jižní straně a stržena Dořina předsíň u hlavního vchodu byla vystavěna znovu „v přiměřeném slohu“.³⁰⁸ Vnější úpravy chrámu byly pro nepříznivé počasí dokončeny až na jaře 1898.³⁰⁹

tedrály v D[i]jakovaru (Djakovo v dnešní chorvatské Slavonii) Jiří [Jurij Josip] Strossmayer (!), architekt a mecenáš Josef Hlávka, Jan hrabě Harrach se sídlem na Hrádku (u Nechanic), Adolf kníže Schwarzenberg na Krumlově a Mořic kníže z Lobkovic se sídlem na Roudnici (nad Labem). SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu ..., inv. č. 12.

³⁰¹ Tamtéž.

³⁰² SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu ..., inv. č. 18.

³⁰³ Ale např. kněžna Josephina von Hohenzollern přispěla částkou 100 zlatých. SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu ..., inv. č. 12.

³⁰⁴ Tamtéž.

³⁰⁵ Peníze zaslali prokazatelně kníže Mořic z Lobkovic na Roudnici (s listem roudnického knihovníka a archiváře Maxe Dvořáka, otce známého historika umění) a anonymně i kníže Liechtenstein. Tamtéž.

³⁰⁶ Děkanský úřad ve Dvoře Králové, Památní kniha čís. III (1836–1956), s. 323.

³⁰⁷ SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu ..., inv. č. 26.

³⁰⁸ SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu ..., kart. 1, inv. č. 7, zpráva Jednotě o usnesení městské rady povolit přestavbu „sínky, kde socha Pan[n]y Marie se nalézá“ z 31. 8. 1897.

³⁰⁹ Děkanský úřad ve Dvoře Králové, Památní kniha čís. III (1836–1956), s. 323–324. Pozoruhodnou souvislost zboření kaple s osobou děkana Berana a jeho názory uvádí SCHULZ, A.: c. d., s. 14.

²⁹⁴ SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu ..., kn. 1, inv. č. 22. Pokladní kniha Jednoty 1887–1901.

²⁹⁵ Obojí je uloženo v Městském muzeu ve Dvoře Králové a publikováno viz SCHWARZ, Jan: Přestavba kostela před sto lety. In: Dvůr Králové nad Labem. Vlastivědné čtení o našem městě i jeho okolí č. 1/1994, s. 18–20. (Fotografie na třetí straně obálky.)

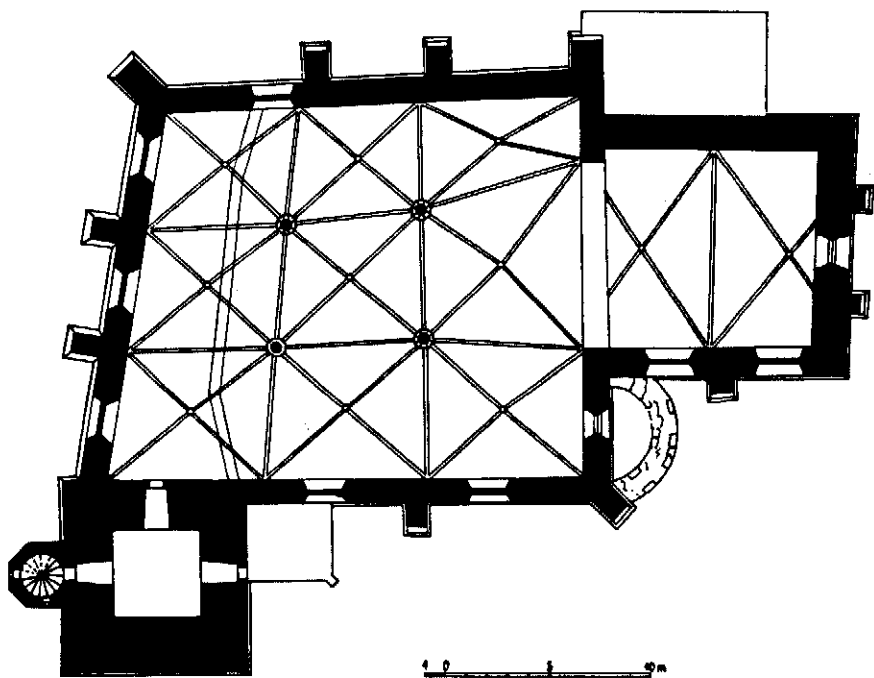
²⁹⁶ Předseda spolku Alois Zlatník kvůli Šulcovým neopodstatněným výtkám dokonce hodlal složit svoji funkci. Viz SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu ..., kart. 1, inv. č. 4.

²⁹⁷ Městské muzeum ve Dvoře Králové n. L., fond Archiválie, listina Jednota pro přestavbu chrámu Páně, inv. č. 5108. SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu ..., inv. č. 7.

²⁹⁸ SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu ..., Pokladní kniha Jednoty, inv. č. 22.

²⁹⁹ Stavitel Thym upomínal Jednotu celé dva roky, než mu byl úplně splacen dluh za vedení stavebních prací v roce 1897. SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu ..., inv. č. 20.

³⁰⁰ Osloveni byli např. Franz Josef, kníže z Auerspergu, pražský arcibiskup František de Paula hrabě ze Schönbornu, olomoucký arcibiskup Theodor Khon, biskup-stavebník ka-

Obr. 6. Půdorys děkanského kostela ve Dvoře Králové nad Labem, repr. E. Poche, 1937

Do spodní partie jižní stěny věže bylo původně plánováno zabudování sochy, zpodobňující nálezcce Rukopisu královédvorského Václava Hanku.³¹⁰ Dnes je zde zasazena pouze pamětní deska, odhalená v září 1897 u příležitosti 80. výročí nálezu slavného rukopisu.³¹¹

Z interiéru chrámu byly odstraněny čtyři boční barokní oltáře a nahrazeny novogotickými.³¹² Barokní obrazy křížové cesty z 2. poloviny 18. století od Jana Václava Bergla stihl stejný osud, ale dnes jest možnost opět je spat-

³¹⁰ SOKA Trutnov, Archiv města Dvůr Králové n. L., Plány Fr. Schmoranze, nezpracováno.

³¹¹ Děkanský úřad ve Dvoře Králové, Památní kniha čís. III (1836–1956), s. 324. V listu Jednotě z 8. 9. 1897 Fr. Schmoranz přijímá pozvání k odhalení desky V. Hankovi k 80. výročí nálezu Rukopisu 19. září toho roku. SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu . . . , kart. 1, inv. č. 16.

³¹² Děkanský úřad ve Dvoře Králové, Památní kniha čís. III (1836–1956), s. 326–327. Stalo se tak postupně v letech 1899–1900 za celkovou sumu 2 700 zl. Viz též: POCHE, Emanuel: c. d., s. 36.

řit vystavené v Městském muzeu ve Dvoře Králové.³¹³ Jejich místo v kostele zaujaly gotizující reliéfy z tlačeného cementu od novopackého sochaře Antonína Suchardy. Místo plánovaných nových kostelních lavic zůstaly v chóru i v síni kostela nadále starší, pozdně barokní s vročením 1731.³¹⁴ Byla ale vyrobena nová zpovědnice, upravována kazatelna i hlavní oltář a opraveny varhany. Presbyterium bylo vymalováno dekorativním malířem Ludvíkem Nejedlým z Nového Bydžova a zbytek kostela místními natěrači.³¹⁵

Celkové příjmy Jednoty v letech 1887–1900 činily 43 725,41 zlatých, které byly v podstatě beze zbytku proinvestovány na přestavbu kostela. Již v dubnu 1899 bylo jmění spolku vyčerpáno a nedoplatek posledních 505,45 zlatých staviteli Edvardu Thymovi musel být uhrazen z obecních důchodů. Zůstatek v hodnotě 42,67 korun (Rakousko-Uhersko mezitím přešlo na korunovou měnu) na účtu Jednoty byl 20. ledna 1901 převeden na stavbu městského chorobince.³¹⁶ Tato drobná finanční operace představuje jakousi tečku za celou sedmiletou regotizací královédvorského děkanského chrámu a signalizuje úplné naplnění poslání spolku, jehož existence spadala do posledních třinácti let končícího 19. století.

³¹³ Osudy křížové cesty popsala nejnověji HOLEJŠOVSKÁ, Jana: Křížová cesta J. V. Bergla. Krkonoše. Měsíčník o přírodě a lidech 8/1998, s. 36–37. Ve starší literatuře zajímavé informace přinesl článek JANOŠEK, Jaroslav: Berglova „Křížová cesta“. Pod Zvičinou 10/1934–35, s. 62–63. K otázce puristické renovace kostela a odstranění křížové cesty zaujal značně kritický postoj SCHULZ, A.: c. d., s. 18, 54. Oba starší autoři činí odpovědného za odstranění barokních památek z kostela tehdejšího děkana Berana, jež prý nepřál (nebo nerozuměl? – pozn. autora) baroknímu umění.

³¹⁴ SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu . . . , kart. 1, inv. č. 6. V listu Okresního hejtmánství ve Dvoře Králové Městskému úřadu tamtéž z 8. srpna 1898 se vyměňuje dle dispozic C. K. ústřední komise pro zachování památek z 26. 1. 1898 zadat návrh nových kostelních lavic architektu a návrháři kostelního vybavení Josefu Mockerovi namísto truhláři Josefu Rachotovi. K tomuto účelu a k uhrazení nové výmalby měla být poskytnuta subvence 2 000 zlatých z Náboženského fondu, splatná ve dvou termínech roku 1898 a 1899. Další podmínku, již byla vázána druhá roční splátka, ale představoval požadavek, že staré lavice nesmějí být zničeny. Jmenovaná komise se k mnoha navrhovaným úpravám interiéru, zejména k nové výmalbě, stavěla rezervovaně.

³¹⁵ Děkanský úřad ve Dvoře Králové, Památní kniha čís. III (1836–1956), s. 325–327. Zde uvedeny i částky a vyjmenování řemeslníků provádějící jednotlivé zakázky.

³¹⁶ SOKA Trutnov, fond Jednota pro přestavbu . . . , Pokladní kniha Jednoty, inv. č. 22, s. 67.